

Digital udvikling i et stort land med få indbyggere

Af Anne Rønne, kommunikationsmedarbejder, TELE-POST

September, 2014

"Har i dag aabnet Radiotelegrafstationen i Godhavn for Drift. Sender første Telegram til Kongen med ærbødig Hilsen fra Danske og Grønlændere. Her alt vel!"

Sådan lød den første kommunikation i et telegram, der blev sendt fra Qeqertarsuaq i Grønland til Kong Christian X i Danmark. Siden da har kommunikationen ændret sig markant. TELE-POST er i dag en moderne og selvstyrejet virksomhed med 460 ansatte, der leverer post, telefoni og internet til 57.000 mennesker. Dermed bidrager TELE-POST til landets udvikling, men det er ikke problemfrit. Grønlands store vidder, det omskiftelige og udfordrende vejr og den decentrale beboelse er med til at gøre telefoni- og internetkommunikationen for en kompliceret størrelse.

Forestil dig, at du bor i byen Ittoqqortoormiit i Østgrønland sammen med 450 medborgere. Byen er en af de mest isolerede i hele landet, da du kun kan få fysisk kontakt til omverdenen via helikopter og via båd i en kort periode i løbet af sommeren. På trods af isolationen er det muligt for dig at ringe til din familie i Vestgrønland og chatte med en ven på Facebook fra din 3G-forbindelse på din mobiltelefon. Scenariet tegner virkeligheden for en stor gruppe mennesker i Grønland, da alle 18 byer i landet - uanset hvor isolerede de er - er tilsluttet 3G-netværket. Når vi taler om ADSL-forbindelserne er sagen en ganske anden. Her kan TELE-POST levere tre forskellige former for internet via søkabel, via radiokæde og via satellit. Her er det afgørende, hvor i landet kunden bor.

Søkablet er en 4.598 kilometer højteknologisk fiberforbindelse, der løber fra Newfoundland i Canada via Nuuk og Qaqortoq i Grønland og videre til Island. Den blev taget i brug i marts 2009, og har en svartid på 23 millisekunder, hvilket er en af de hurtigste ruter over Atlanten. I Grønland er det kun Nuuk og Qaqortoqs små 20.000 beboere, der får leveret internet direkte via søkablet.

2008 hvor søkablet fra Canada til Grønland bliver trukket. (Foto: TELE-POST).

Søkablets rute. (Kilde: TELE-POST).

Den 1.500 kilometer lange hovedradiokæde er koblet til søkablet og 48 radiokædestationer, der bl.a. består af udstyr og sendere. Hovedradiokæden løber langs vestkysten fra Nanortalik i det sydligste Grønland og til Uummannaq, der ligger nord for Diskobugten. Fra hovedradiokæden forgrener der mindre radiokæder til de nærliggende bygder, så 80% af befolkningen kan blive forsynet med telefoni, data, internet, radio og tv.

I de sværest tilgængelige områder, er det kun muligt at koble borgerne på det digitale spor via

satellit. For at det kan lade sig gøre, forsyner TELE-POST områder via satellitter, der svæver 35.000 km over ækvator. Løsningen kan give hørbare forsinkelser på telefonsamtaler samt nedsat internethastighed.

Naturen og vejret er blot nogle af de udfordringer, som TELE-POST bliver nødt til at forholde sig til, når der leveres ydelser i Grønland. Eksempelvis kan der ske nedbrud i en radiokædestation, hvor vejret gør det svært for teknikere at nå frem og løse problemerne, da stationerne er placeret på toppen af fjelde i sværttilgængelige områder. Isfjelde eller spor i havbunden efter isfjelde kan også skabe problemer, når man eksempelvis skal trække et søkabel. Så kan det i yderste konsekvens være nødvendigt at omlægge ruten. I 2013 fik søkablet til Canada en skade fra en fisketrawler, der gjorde, at borgerne i byer med søkabel og radiokæde var afskåret fra den digitale omverden. Eksemplerne viser, at forbindelserne er skrøbelige og afhængige af ukontrollerbare elementer som vejret og naturen.

Udgifterne ved at levere internet i eksempelvis Nuuk og i Ittoqqortoormiit er markant forskellige, og derfor er TELE-POST nødt til at prissætte internettet forskelligt i byer med søkabel, radiokæde og satellit. Årsagen er, at der er fastsat regler og rammer, der gør det umuligt for TELE-POST at tilbyde samme internetpriser i hele landet. Formålet er at styrke konkurrencen på internetområdet og er en konsekvens af liberaliseringen. Det gør, at TELE-POST ikke må krydssubsidiere – altså at flytte omkostningerne fra et område med eksempelvis satellit til et område med søkabel. Ifølge de politisk definerede rammer må engroskunder heller ikke blive underbudt. For at illustrere forskellene koster abonnementet i 2014 Internet Akulleq 449 kr. pr. måned for 15 GB data i byer med søkabel, 599 kr. pr. måned for 15 GB data i områder med radiokæde, og 599 kr. pr. måned for 9 GB i byer med satellit.

Det er uvist, hvad fremtiden bringer, men TELE-POST arbejder på at følge med i og definere den digitale udvikling, der kræver hurtigere og sikrere internet. Derfor har TELE-POST i sommeren 2014 undersøgt mulighederne for at udvide søkablet mod nordvest og forlænge radiokæden. I fremtiden står TELE-POST også over for en liberaliseringsproces, hvor konkurrerende operatører kan tilbyde kunderne ADSL-produkter i modsætning til tidligere, hvor nye operatører udelukkende kunne tilbyde kunderne produkter via trådløse forbindelser.